

N:o 53.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 Maj 1879.
— — — — Andra Kammaren den 17 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående dels Kongl. Maj:ts
nådiga proposition om bildande af en jernvägshypoteks-
fond, dels väckt motion om beredande af förlagskapital åt
den inhemska industrien, dels ock inköp af Hallsberg—
Motala—Mjölby jernväg.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 46 och Memorial N:o 52.)

S. A. K.

1:o. I Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition den 24 sistlidne Februari, angående *bildande af en jernvägshypoteksfond*, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen:

att under Riksgäldskontorets förvaltning måtte bildas en jernvägshypoteksfond till belopp af högst tretio millioner kronor;

att medel till denna fonds utlåning måtte beredas hufvudsakligen genom försäljning inom landet i mån af behof, eller öfverlemnande åt låntagarne till pris, som fullmäktige i Riksgäldskontoret skulle ega att bestämma, af obligationer, lydande å svenskt mynt med evalvation i lämplig utländsk myntsort;

att lån ur fonden måtte få på viss tid, dock ej längre än intill slutet af år 1893, beviljas åt allmänna inrättningar, banker, sparbanks och andra med af Eders Kongl. Maj:t fastställd bolagsordning försedda kreditanstalter, mot pant af obligationer, utfärdade af svenska jernvägsbolag, som före utgången af år 1878 undfått koncession;

att utlåningen ur fonden måtte få af fullmäktige i Riksgäldskontoret verkställas enligt reglemente, som, efter det förslag dertill af fullmäktige afgifvits, af Eders Kongl. Maj:t skulle fastställas;

samt att lånevilkoren borde bestämmas med hänsyn dertill, att staten, jemte betryggande säkerhet för de beviljade lånen, erhöle full ersättning för de ränte- och öfriga utgifter, som det upptagna statslånet komma att medföra.

Hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, har på det sätt af Riksdagen bifallits, att Riksdagen beslutat:

a) att bemyndiga Fullmäktige i Riksgäldskontoret att, i den mån ansökningar derom inkomma, emot förbindelser af allmänna inrättningar, banker och andra med af Eders Kongl. Maj:t fastställd bolagsordning försedda kreditanstalter, mot pant af obligationer eller skuldförbindelser, utfärdade af svenska jernvägsbolag, som före utgången af 1878 undfått koncession, utlemna lån på viss tid, dock ej längre än till slutet af år 1893, och till sammanräknadt belopp af högst tjugotre millioner kronor;

b) att medel till ofvannämnda utlåning skola beredas genom försäljning af återstående osålda obligationer, tillhörande vare sig 1872 års i riksdaler riksmünt förskrifna statslån eller 1875 års i tyska Riksmark förskrifna statslån eller 1878 års i Pund Sterling och Francs förskrifna statslån;

c) att upplåning enligt nästföregående moment ej må ega rum annorledes, än i den mån de af ofvannämnda utlåning föranledda utgifter göra sådan upplåning nödig; skolande Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på sätt de finna lämpligast och bäst befrämja statens fördel;

d) att lånesökande skola inom den 1 Juni 1880 hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret anmäla, ej allenast hvilka jernvägsobligationer eller af jernvägsaktiebolag utfärdade skuldförbindelser, de önska att såsom pant erbjuda, samt beloppet af det sökta lånet, utan ock inom hvilken tid, före utgången af år 1893, de vilja återbetala det lån, som erhålles; börande i fråga om återbetalningstiden iakttagas, att, der den lånesökandes verksamhet grundar sig på oktroy, meddelad för viss tid, återbetalningstiden ej må utöfver oktroytiden utsträckas, dock med rätt för sådan lån-

tagare att, om ny oktroj erhålles, få omsätta lånet till senare, vid lånets beviljande under sådan förutsättning bestämd tid inom utgången af år 1893;

e) att lånevilkoren skola bestämmas sålunda att staten, jemte fullt tryggande säkerhet för de beviljade lånens återbetalning på utfästa tider samt för behörigt gäldande af den å lånen betingade ränta, erhåller full ersättning för de ränte- och öfriga utgifter, som statens för ifrågavarande ändamål gjorda upplåning medför;

f) att utlåningen må af Fullmäktige i Riksgäldskontoret verkställas enligt de närmare, här ofvan ej angifna bestämmelser, som, efter det förslag dertill af Fullmäktige afgifvits, af Eders Kongl. Maj:t fastställas; samt

g) att de sålunda utlånta medlen efter deras återbetalning till Riksgäldskontoret skola, derest de då ej finnas erforderliga vare sig för fortsättning af stambanebyggnaderna eller för nybyggnader vid statsjernvägarne, användas till påskyndande af amorteringen af statens skuld.

2:o. Sedan uti en hos Riksdagen väckt motion föreslagits statens understöd åt ett bolag eller association, afsedt, bland annat, att gifva förlag åt idkare af sågverksrörelse; och efter det för Riksdagen tillkännagifvits, att en association, benämnd *sågverksegarnes garantiförening*, vore under bildande i ändamål att, till förekommande af de förluster, en nödtvungen försäljning af trävarueffekter nu skulle medföra, lemna lån åt sågverksgare mot säkerhet af såväl sågadt som osågadt, vid sågverk, hamn eller upplagsplats varande trävarulager eller annan realsäkerhet; samt för nämnda förening, som skulle ega en grundfond af minst en, högst tre millioner kronor och ej komme att utlemna lån med senare förfallotid än den 1 Oktober 1881, ifrågasatts ett statsunderstöd, bestående deri att staten genom Riksgäldskontoret åt densamma öfverlemnade obligationer å nominelt 3,000,000 kronor, hvilka borde sättas i allmänt förvar och bilda en understödsfond, har Riksdagen funnit den uppgift, ofvanberörda förening sig förelagt, att skydda en af landets hufvudsakliga näringar för betydliga förluster, som genom föreningens verksamhet kunde förebyggas, vara af den för landet gagnande beskaffenhet, att giltig anledning förefunnes att bevilja densamma statens medverkan. I betraktande deraf att delegarne sjelfva, genom den tecknade grundfonden, iklädde sig ett betydligt ansvar, har Riksdagen ock ansett grundade skäl förefinnas för det antagande, att föreningen komme att handhafva utlåningen på ett sådant

sätt, att de begärda statsobligationernas användande ej kunde blifva behöfligt, helst denna utlånings ändamål, att befria från nödvändigheten att till förlustbringande pris sälja afverkade trävaror, låte sig väl förena med ett synnerligen lågt belåningsvärde å dessa trävaror. Af ifrågavarande statsunderstöds beviljande har Riksdagen jemväl ansett följa, att Eders Kongl. Maj:t, vid fastställande af reglemente för föreningen, täcktes bestämma sådana grunder för dess verksamhet, att statens säkerhet blefve fullt betryggad; i hvilket afseende Riksdagen för dess del funnit önskvärdt, att de inbetalningar å grundfonden af 10 och 15 procent, som enligt ett uppgjort förslag till reglemente kunde före tiden för föreningens till April månad år 1882 öfverenskomna upplösning af dess styrelse infordras, höjdes till respektive 20 och 25 procent samt att såsom vilkor för statsobligationernas eventuella försäljning stadgades, att betalning för de till grundfonden hörande förbindelser skulle vara icke blott infordrad, utan äfven erlagd.

Riksdagen har, på grund af hvad här ofvan anförts, beslutat att genom Riksgäldskontoret ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande räntebärande obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet som de till Allmänna Hypotheksbanken såsom grundfond öfverlemnade, för att lemnas såsom reservfond till en sågverksegares garantiförening, byggd på sådana af Eders Kongl. Maj:t godkända grunder och stald under sådan offentlig kontroll, att staten icke kan befaras komma att lida någon förlust på den sålunda lemnade reservfonden, och att föreningen kan antagas väl uppfylla det med densamma afsedda ändamålet, samt vidare åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdragit att utfärda och enligt Eders Kongl. Maj:ts disposition tillhandahålla omförmälda statsobligationer.

3:o. Med anledning af en hos Riksdagen väckt motion om inköp för statens räkning af *Hallsberg—Motala—Mjölby* jernväg har Riksdagen beslutat:

a) att till Eders Kongl. Maj:ts förfogande, för att, på sätt och i den ordning, Eders Kongl. Maj:t eger att närmare bestämma, användas till inköp af *Hallsberg—Motala—Mjölby* jernväg tillika med allt hvad dertill hör, såväl fast som löst, såsom husbyggnader, rörlig materiel, reservdelar till lokomotiv och vagnar, verkstadsinventarier och redskap, telegraf- och signaleringsinrättning, skall ställas ett belopp af högst 4,000,000 kronor;

b) att bemyndiga Fullmäktige i Riksgäldskontoret att genom försäljning af återstående osålda obligationer, tillhörande vare sig 1872 eller 1875 eller 1878 års statslån, anskaffa de härför nödiga medlen, för att i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts beslut utbetalas.

Med underdånigt tillkännagifvande häraf, framhärdar Riksdagen etc.

Stockholm den 17 Maj 1879.

N:o 54.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 Maj 1879.
— — — — Andra Kammaren den 17 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående förändrad lagstiftning
om skilnad i trolofning och äktenskap.*

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 33.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har framställning skett om en revision af gällande lagstiftning om skilnad i äktenskap, och Riksdagen har funnit denna lagstiftning i flera afseenden tarvva en förändring.

Stadgandet i 13 kap. 4 § Giftermålsbalken, att, om ena maken af ondska och motvilja öfvergifver och förlöper den andra, samt far utrikes i det uppsåt, att ej mera blifva och bo med densamma, samt den andra maken vill skiljas, »tage då stämning hos domaren», har, särskildt på senare tider, lemnat makar, som önskat skilsmessa, en lätthet att åstadkomma sådan, den lagstiftaren med sin tids förhållanden säkerligen hvarken